

«Φωτογραφία 51»

Η Alpha Square παρουσιάζει το έργο της συγγραφέως Anna Ziegler «Φωτογραφία 51», σε μετάφραση Ανθής Ζαχαριάδου και σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου. Η παραγωγή χαρακτηρίζεται από διάφανη στοχοθέτηση και από υψηλό βαθμό επίτευξης των στόχων της. Το γράφω στην αρχή του σημειώματος, πριν από όποια τεκμηρίωση της άποψής μου, επειδή εκτιμώ εκείνες τις ρεπερτοριακές επιλογές που βασίζονται στην εμπιστοσύνη και στον σεβασμό προς το κοινό, που υπολογίζουν στην ικανότητα των θεατών τους να σταθούν ως παραλήπτες του ποιοτικού μηνύματος του επιλεγμένου κειμένου.

Πιστεύω ότι η σχέση της Alpha Square με το κοινό της, που στον πυρήνα του είναι αρκετά σταθερό, χτίστηκε σε μεγάλο βαθμό λόγω μελετημένης ρεπερτοριακής πολιτικής. Ο Ανδρέας Αραούζος και οι συνεργάτες του μέσα από στοχευμένη αναζήτηση διάλεξαν έργα στο κέντρο των οποίων έστεκε μια μεγάλη προσωπικότητα με διαχρονική μαγνητική έλξη, μια μορφή που ο χαρακτήρας της παρέμενε αιγιματικός παρά τη μακροχρόνια δημοφιλία του. Οι Ρόθκο, Φρόντ, Μπορ, Πικάσο και άλλοι, είναι πρωτίτως επαγγελματίες υψηλού επιπέδου, η επαγγελματική δράση των οποίων, στην τέχνη ή στην επιστήμη, χρησιμοποιήθηκε στα αφιερωμένα σ' αυτούς έργα ως αιτία για εξερεύνηση θεμάτων αισθητικής, ηθικής, υπαρξιακού προβληματισμού, θεμάτων που έβγαιναν από τα ειδικά πλαίσια προς ουσιαστικά ευρύτερα πεδία. Το θέατρο σκέψης που υπηρετεί η ομάδα, όταν ακολουθεί αυτή τη ρεπερτοριακή κατεύθυνση, το χρειάζεται ένα μεγάλο μέρος του κυπριακού θεατρικού κοινού.

Το έργο της Άννας Ζίγκλερ «Φωτογραφία 51» έχει ως θέμα μια από τις σπουδαιότερες επιστημονικές ανακαλύψεις, την ανακάλυψη της δομής του DNA. Στο κέντρο του ομαδικού πορτρέτου των έξι επιστημόνων η Ρόζαλιντ Φράνκλιν, γυναίκα ερευνήτρια

που συνεισέφερε τα μέγιστα στη διαλεύκανση αυτού του «μυστικού

της ζωής», αλλά παραμερίστηκε τελικά από «συνεργάτες» και «ανταγωνιστές» στην κούρσα προς το τελικό αποτέλεσμα και επισκιάστηκε στην επίσημη επιστημονική ιστοριογραφία, αφού δεν μπόρεσε, θανούσα πια, στην ομάδα που βραβεύτηκε με Νόμπελ για τη συγκεκριμένη ανακάλυψη.

Η συγγραφέας αναπλάθει, με ακρίβεια ερευνήτριας η ίδια, τα πραγματικά γεγονότα και την ατμόσφαιρα των πανεπιστημιακών ερευνητικών κέντρων της μεταπολεμικής Αγγλίας. Ο μαστορικά λεπτοδουλεμένος ρόλος της Ρόζαλιντ Φράνκλιν, με την τιμότητα μπροστά στην αλήθεια, με την ηθική ακεραιότητα, με την αδιαφορία απέναντι στις επιβραβεύσεις και διακρίσεις, με την επικοινωνιακή δυσλειτουργικότητα, απαιτεί ενσάρκωση με την ίδια επαγγελματική αφοσίωση και τιμότητα.

Ο σκηνοθέτης Ανδρέας Αραούζος είχε τέτοια ηθοποιό. Την Παναγιώτα Παπαγεωργίου την έχουμε δει σε αρκετούς πρωταγωνιστικούς ρόλους, σε έργα σκηνοθετημένα από καλλιτέχνες με διαφορετική αισθητική και διαφορετικό τρόπο καθοδήγησης ηθοποιών και γνωρίζουμε τις ικανότητές της. Η μορφή της Ρόζαλιντ αποτέλεσε πραγματική πρόκληση για την Παναγιώτα Παπαγεωργίου. Πιστεύω ότι αισθάνθηκε ταύτιση, ότι ανίχνευσε ομοιότητες, ότι πήρε προσωπικά τα θέματα της κυριαρχίας ανδρών στον χώρο, των τιμημάτων που πληρώνει ένα απόλυτα αφοσιωμένο στο επάγγελμά του άτομο. Το στοίχημά της αναμφίβολα κερδήθηκε.

Ο περιορισμός κηνοιακής δράσης ισχύει για όλους τους ηθοποιούς της ομάδας. Οι κινήσεις των Παπαγεωργίου, Ανδρέα Τσέλεπου (Ουίλκινς) και Ηρόδοτου Μιλτιάδους (Γκόσλινγκ) αποδίδουν τη συμπεριφορά ερευνητών σ' ένα εργαστήριο, οπότε είναι επαναλαμβανόμενες και δεν διεκδικούν την προσοχή

των θεατών. Το ίδιο συμβαίνει με τους Γιάννη Καραούλη (Κάσπαρ), τον Πάνο Μακρή (Ουάτσον) και τον Φώτη Αποστολίδη (Κρικ) που αλλάζοντας θέσεις στο προσκήνιο είτε απλά σχολιάζουν τα διαδραματιζόμενα στο κέντρο, είτε συμμετέχουν στη δράση. Οπότε η κίνηση αφαιρείται από το σπλνστάσιο της παράστασης, μένει όμως η πολύ δουλεμένη γλώσσα του σώματος, εξατομικευμένη με ακρίβεια για να εκφράσει τη διαφορετικότητα των ανθρώπων των τύπων και συμπεριφορών. Αυτό ισχύει πρωτίτως για τον Ανδρέα Τσέλεπο. Ο ηθοποιός φτιάχνει μια εντυπωσιακά οργανική μορφή, όπου στο σφιγμένο σώμα του Ουίλκινς διαβάζονται η φιλοδοξία, η μοναξιά, η δυσκολία να επικοινωνήσει ουσιαστικά με τους γύρω του, οι βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις.

Στους υπόλοιπους ηθοποιούς της

των χαρακτήρων του Πάνου Μακρή και του Φώτη Αποστολίδη, που τοποθετούνται από τον σκηνοθέτη δίπλα-δίπλα για να αποτελούν οπτική ομάδα, εκπέμπουν αίσθηση συνωμοσίας και τυχοδιωκτισμού. Ο Ουάτσον του Πάνου Μακρή πάλλεται από ανυπομονησία και φιλοδοξία και το μοναδικό στην παράσταση κηνοιακό ξέσπασμα, το τρέξιμό του στη σκηνή, συμβολίζει την ανταγωνιστική κούρσα προς την πρωτιά. Ο Γιάννης Καραούλης με τον Κάσπαρ του, φέρνει στην ατμόσφαιρα της παράστασης ευγένεια και καλοσύνη, που στη γλώσσα του σώματος εκφράζεται απελευθερωμένη από τα ψυχολογικά συμπλέγματα των άλλων χαρακτήρων. Η παράσταση ανεβαίνει στο Θέατρο Δέντρο και ο Αραούζος καλύπτει με τη σκηνοτική δράση πολύ μεγαλύτερο χώρο απ' ό,τι συνήθως, με την ουσιαστική

ομάδας ο σκηνοθέτης διαμοιράζει διάφορους λειτουργικούς ρόλους. Έτσι, ο Ηρόδοτος Μιλτιάδους αναλαμβάνει την επικοινωνία με το κοινό ως σχολιαστής των γεγονότων στο εργαστήριο, λειτουργεί ως μεσολαβητής (ή σάκος του μποξ) μεταξύ των Φράνκλιν και Ουίλκινς και φέρει την ευθύνη για τακτές δόσεις χιούμορ στην παράσταση. Αν η ηθική ακεραιότητα της Ρόζαλιντ μεταφράζεται στη γλώσσα του σώματος από την Παπαγεωργίου ως εθελούσια ακαμψία, οι φιγούρες

βοήθεια από τους φωτισμούς του Βασίλη Πετεινάρη. Τα σκηνοικά της Έλενας Κατσούρη είναι λιτά, ακριβώς όπως απαιτεί το κείμενο, τα κοστούμια εκφράζουν την εποχή. Η πάντα ποιοτική μουσική του Γιώργου Κολιά διακριτικά αγκαλιάζει την παραγωγή. Η μετάφραση της Ανθής Ζαχαριάδου είναι εξίσου εξύπνη με το κείμενο της Ζίγκλερ. Το επίθετο «έξυπνος» μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τον χαρακτηρισμό πολλών στοιχείων της παραγωγής.